

Adelsslægten Mund,
er den uddød, eller lever den endnu?
 ved **C. M. Munthe.**

Efter hvad man har troet, uddøde den gamle adelsslægt Mund ifjor (den 23. marts 1915) med Noline Christiane Mund, enke efter havnebetjent i Bergen Thomas Henriksen.

Der turde dog muligvis kunne reises tvil om, hvorvidt ikke slægten alligevel endnu maaske er ilive omend under et andet navn.

I 1831 døde i Kjøbenhavn en krigsraad Fredrik Wilhelm Adolph Munthe. Han maa være født 1791 (eller 1792), hvor vides ei. Han skal være bleven opdraget hos generaladjutant, major og bataljonskommandør ved Søndre sjællandske landværsregiment Johan H. W. von Haffner (f. 1746, † 1808) og hustru Antoinette Fredrikke, f. Drechsel. Munthe blev uden at have frekventeret militærakademiet $\frac{6}{1}$ 1804 sekondløjtnant ved pleiefaderens ovennævnte regiment og $\frac{10}{1}$ 1808 premierløjtnant i Danske anekt. Artilleribataljon. Under $\frac{26}{6}$ 1810 erholdt han — ukjendt av hvilken grund — afsked.¹⁾ Senere forsøgte han sin lykke udenlands, saaledes bl. a. i Rusland og Portugal, hvor han søgte at komme ind i hæren, og kom sluttelig efter at have lidt skibbrud udenfor Holland til Hamborg uden en øre i lommen. Han tænkte da paa at ville forsøge »det for hans ære ei just meget passende skridt« at gaa ind i hæren som »gemeen«, men blev fraraadet dette af vedkommende danske konsul, som mente, at »Kongen som tilforn flere gange havde hjulpet ham«, ogsaa denne gang vilde »se i naade til ham og give ham et lidet levebrød«. Hermed gik det dog vistnok smaat. Imidlertid levede han i Kjøbenhavn, hvor han (antagelig 1818) blev gift med en »kjældermand« Andreas Spenderups datter, Marthe Marie Spenderup (f. $\frac{1}{9}$ 1792, † $\frac{28}{7}$ 1865).

I 1818 blev Munthe ansat som »amtstjener« (»hegereuter«) i Ploen, hvor han var til 1822. Rimeligvis p. g. av pekuniære vanskeligheder søgte han i 1822 Kongen om at faa bytte tjeneste med en vis Packness, som var undertoldbetjent i Kjøbenhavn, hvilken ansøgning blev indvilget, og i 1822 kom saa Munthe som toldbetjent tilbage til Kjøbenhavn. Enken efter hans pleiefader v.

¹⁾ Under 26. juli 1817 skal han være tilbudt fornyet afsked nu med kapteins karakter paa betingelse af, at han reiste til Amerika (!), hvad han dog av slog.

Haffner boede dengang (i 1824) i hans hus, og Munthe var hendes lagverge. Hun døde forøvrigt straks efter, ^{17/6} 1825, i sit 83de aar.

Munthe synes aldrig at være kommet ud over sine økonomiske vanskeligheder, hvad der bl. a. fremgaar af, at han stadig skiftet bopæl. Sidst i 1820-aaren blev han benaadet med krigsraads-titel. Han døde ^{7/6} 1831 i Kjøbenhavn efter 2 aars sygdom i sit 40de aar efter at have tjent fædrelandet i 27 aar« (kfr. dødsannoncen i »Adresseavisen« nr. 132 for 1831).

Hvem var denne mand søn af?

Det har hidtil trods energiske forsøg i saa henseende ikke været mulig at faa dette bragt paa det rene. Ligesom hans liv synes at have været bevæget og — til dels — ret eventyrlig, saaledes har ogsaa hans fødsel hidtil været indhyllet i hemmelighedsfuldhedens dunkelhed.

I det af nu afdøde ingeniøroberst Hartvig Munthe i sin tid (1883—1888) udgivne verk, »Efterretninger om Familien Munthe i ældre og nyere Tid«, omtales krigsraad M. (han kaldes der »toldkontrollør«) blandt de forøvrigt forholdsvis faa personer af dette navn, hvis forbindelse med den oprindelige flanderske Munthe-slægt ei har kunnet paavises.

Efter at der i nævnte bog (s. 608) er leveret en oversigt over »toldkontrollørens« descendents anføres der herom:

»Hvorvidt vi her virkelig staar overfor personer, der med nogensomhelst ret bærer eller har baaret navnet »Munthe« turde maaske være meget tvivlsomt; — udg. er snarest tilbøilig til at tro, at man ogsaa i dette tilfælde¹⁾ har at gjøre med en forveksling af navnene »Mund« og »Munthe«. Maaske kan det engang i tiden endogsaa konstateres, at ovennævnte toldfunktionær har været en (ægte eller uægte) søn af den i Personalhist. Tidsskr. 1. Række V. S. 305 ff. omtalte løjtnant ved 1. Akersh. regmt. Fredrik Mund (oftere benævnt og anført »Munth« og »Munthe«), hvis fader var jagtjunker (senere justitsraad og overtoldbetjent i Bergen) Frantz Mund, og hvis moder var en baronesse Ide Helle Margrete Krag fra Juellinge. Som hr. Fr. Barfod i sin l. c. meddelte opsats antyder, staar spørgsmaalet om, hvorvidt nævnte løjtnant Fredrik Mund havde avkom, vistnok endnu uafgjort, men sikkert fremgaar det jo af søstrenes testamente, at han endnu 1785 (maaske endog i 1795) var ilive og opholdt sig i Norge, og at han, om han ikke allerede i førstnævnte aar havde »børn og arvinger« — dog i ethvert-

¹⁾ Der er lige foran (s. 606) paavist, at man i officielle dokumenter og protokoller i Bergen saavel paa 1700- som paa 1800-tallet paatræffer personer, som skrives Munthe, endskjønt de i virkeligheden hed Mund (saaledes bl. a. den »Frøken Dorothea Magdalena Munthe«, som døde 10. august 1839 paa Zander Kaaes stiftelse i Bergen).

fald i testamentet forudsættes at kunne faa saadanne. — Hvad der først bragte tanken hen paa, at den heromhandlede Kjøbenhavnske familie, som nu kalder sig »Munthe«, maaske i virkeligheden er descendenter af Frantz Mund og baronessen fra Juellinge (eller nærmest af disses i Norge bosatte søn), var den omstændighed, at meddeleren af ovenstaaende data (enken efter urtekræmmer i Kjøbenhavn Edvard Emil Munthe¹⁾) samtidig med at berette, hvad hun ved om de to sidste generationer, ogsaa fortæller, hvad hendes afdøde mand har meddelt hende om sin fader og farfader. Disse fortællinger, — der, forsaavidt faderen (toldkontrolløren Fredrik Adolph) angaar vel maaske tør være nogenlunde korrekte, — er imidlertid, naar talen dreier sig om farfaderen, øiensynlig meget svævende og tydeligvis en del romantiserede. Som tilfældet saa ofte er med dette slags mundtlige overleverelser, turde ogsaa her, hvad der gjælder dels et ældre, dels et yngre slægtled, være kombineret og forvekslet; men saa meget synes iethvertfald at fremgaa af historien, at urtekræmmerens farfader (eller maaske hans faders farfader) var dansk, men i kortere eller længere tid havde været i Norge, og at hans farmoder (eller hans farfaders moder) var en Dame af den høiere danske adel. At sidstnævnte dame i urtekræmmerenkens beretning er bleven til en »Comtesse Sehested-Juel«, modbeviser jo ingenlunde, at man her i virkeligheden har med en baronesse Krag fra Juellinge at gjøre; der haves i mange lignende tilfælde eksempler paa grovere fejl end denne; men noget sandt — omend som oftest opblandet med udsmykninger og forvekslinger²⁾ — pleier der jo dog i regelen altid at findes paa bunden af deslige familie-traditioner, og den her foreliggende peger uimodsigelig meget stærkt i retning af forannævnte Frantz Mund og hustru Ide Helle Margrete Krag samt deres søn, den i Norge bosatte

¹⁾ Søn af ovennævnte krigsraad (»toldkontrollør«) Fredrik Wilhelm Adolph Munthe.

²⁾ Det turde i denne forbindelse have sin interesse, at en efterkommer af ovennævnte krigsraad F. W. A. Munthe, grosserer Fr. Munthe-Østerbye i Kjøbenhavn, der er meget interesseret for denne sin mødreneslæggt, og fra hvem forfatteren av nærværende artikel har faaet en række oplysninger denne sag vedkommende, har meddelt mig (i 1914) ovenstaaende tradition i en noget anden skikkelse: Efter hvad hans moder véd at berette, skulde det være den bekendte hofmarskalk (hos Frederik VI) Adam Wilhelm Hauch (theaterchefen), som var fader til krigsraad Munthe. Han (Hauch) skulde ledsage en baronesse Sehested-Juel til Norge, og der skulde da være opstaaet et forhold mellem dem, og frugten heraf skulde været ovennævnte F. W. A. M. og en tvillingsøster.

Det vil sees, at denne version af historien af flere grunde lyder meget mindre antagelig end den ovenstaaende, der vistnok ogsaa er ældre.

Da førnævnte majorinde Haffner laa for døden, skulde hun have sendt bud efter sin pleiesøn »Fritz« (som krigsraad M. kaldtes af hende) for at meddele ham, hvad hun vidste om hans fødsel og afstamning, men hun døde, før han kom.

Fredrik Mund. — At ikke alene sidstnævnte, men ogsaa hans fader gjentagende i ældre dages officielle aktstykker saavel som i trykt skrift betegnes med Navnet »Munthe«, synes ogsaa i nogen grad at kunne forklare en mere permanent navneforveksling hos deres efterkommere i en senere tid, da den adlige familie »Mund« efterhaanden mere og mere var geraadet i tilbagegang og forglemmelse. — At vi blandt de samme formentlige efterkommere paatræffer de fra familierne Mund og Krag kjendte navne Fredrik, Frantz og Ida, tør maaske ogsaa fortjene at paapeges i nærværende forbindelse, hvor liden vægt man ellers vil tillægge dette i og for sig unegtelig mindre væsentlige faktum.

Hvem var nu ovennævnte krigsraad F. W. A. Munthes forældre?

Var han — som her antydet — virkelig en søn af løjtnant Fredrik Mund (kanske født og i sine første aar opvokset i en eller anden afkrog af Norge eller Danmark, hvor den afskedigede og vistnok i mere end én henseende »reducerte« løjtnant Mund kan være tyet hen) er — som det af medfølgende oversigtstavle vil sees — slægten Mund ikke uddød.

Hvorom alting er — man staar her unegtelig over for et interessant genealogisk spørgsmaal, som nok kunne fortjene en nærmere undersøgelse.

Fredrik Wilhelm Adolph Munthe,

f. ca. 1791, † 1831,
Toldbetjent i Kjøbenhavn, Krigsraad, flhv. Officer.
**Marthe Marie Spenderup*,
f. 1792, † 1865.

8 Børn, hvoraf 3 død før faderen.

Eduard Emil,
f. 1819, † 1870,
Urtekræmmer i Kjøbenhavn.
**Nielsine Caroline Mathilde Hansen*,
f. 1832.
Fredrik Benedikt Ferdinand,
f. 1821, † 1863,
Cigarfabrikant i Kjøbenhavn.
*Rachel Bloch,
f. 1826, † 1914.
Ida Antonette Wilhelmine,
f. 1823, † 1871.
*Julius Bramstein,
† 1881,
Musiker.
Otto Wilhelm Frantz,
f. 1824, † 1849 p. Als,
Skomager.
Laura Rosalie Marie,
f. 1826, † ugift i
ung Alder.

Fredrikke Ferdinand,
f. 1863.

*Peter Østerbye,
f. 1846, † 1906,
Maskinmester ved det kgl. Teater,
Dblm.
(1 Søn)

Dagmar Edbardine Marie,
f. 1856.
Petra Anna Christine, Sofie Caroline Mathilde,
f. 1858, † 1885.
Axel Fredrik Emil,
f. 1864,
Urtekræmmer i
Kjøbenhavn.
**Nikoline Sørensen*,
f. 1867.
Daniel Peter Carl,
f. 1866,
Bogholder i St. Fran-
cisco. (U. S. A.)
**N. N. Hyrup*,
f. 1872.
Eduard Valdemar,
f. 1869, † 1888.

Stella Margrete, Ketty Nikoline,
f. 1893, † 1901.
Mabel, Ellen, Arthur, Lester,
f. 1891, f. 1893, f. 1894, f. 1895.